

УДК 657:336
ББК 65.052

Карпенко Ніна Григорівна, к.е.н., доцент
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава

ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОСТІ БЮДЖЕТНИМИ УСТАНОВАМИ ДО СОЦІАЛЬНИХ ФОНДІВ УКРАЇНИ

У статті досліджено види звітів, порядок формування та подання звітності бюджетними установами за єдиним соціальним внеском та коштами соціальних фондів страхування України в світлі останніх змін у законодавстві. Законодавством визначено коло платників єдиного соціального внеску та розміри внесків, що сплачуються працівниками та підприємствами. Окремо визначено розміри єдиного соціального внеску для бюджетних установ. Наявність повної інформації про нарахування заробітної плати та утримання з неї суми внесків є запорукою правильного складання звітності. Дотримання правильного визначення бази для нарахування і утримання єдиного соціального внеску сприятиме наповнюваності бюджетів соціальних фондів. Нами визначено основні джерела інформації для складання звітності до соціальних фондів.

Своєчасне та правильне проведення нарахування, використання та відображення у звітності страхових внесків та коштів, отриманих від соціальних фондів, сприятиме підвищенню соціального забезпечення населення України та стабільності системи соціального захисту.

Ключові слова: *єдиний соціальний внесок, допомога по тимчасовій непрацездатності, допомога по вагітності та пологах, звітність, заявка, розмір утримань, виплати.*

Постановка проблеми. *Нарахування єдиного внеску на соціальне страхування забезпечує виконання державних гарантій щодо забезпечення населення пенсіями, допомогами та іншими грошовими виплатами відповідно до вимог чинного законодавства. Саме система загальнообов'язкового державного соціального страхування відіграє значну роль у фінансуванні соціальної сфери України. Розмір надходження страхових внесків контролюється Пенсійним фондом на підставі даних поданих у звітності бюджетними установами. Отже, від правильного формування звітності та своєчасного перерахування страхових внесків значною мірою залежить ефективність вітчизняної системи соціального захисту.*

Аналіз останніх досліджень і публікацій. *Зміни щодо формування звітності за єдиним соціальним внеском законодавство втілює в життя досить часто. І науковці і практики активно переглядають прийняті зміни та наводять коментарі до них щодо визначення бази для нарахування страхових внесків та порядку відображення даних у звітності до соціальних фондів. Найактивнішу участь в обговоренні порядку*

нарахування та складання звітності приймають Ткаченко Н. М., Сушко Н. І., Бикова Г., Мельянкova Л та інші [7, 1, 3].

Мета і завдання дослідження. Метою статті є дослідження порядку формування звітності бюджетними установами щодо нарахування єдиного соціального внеску та використання коштів соціальних фондів.

Результати дослідження. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – ЄСВ) – консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб та членів їхніх сімей на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Платниками ЄСВ є страхувальники та застраховані особи перелік яких визначено Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 2464-VI від 8 лип. 2010 р. [2].

Відповідно до Закону України № 2464-VI із 1 січня 2011 р. платники ведуть розрахунки зі сплати страхових внесків не конкретно з кожним фондом соцстрахування, а з Пенсійним фондом України по єдиному внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [2]. Сплата його гарантує громадянам право на страхові виплати, які здійснює кожний із фондів соціального страхування.

До бази для нарахування і утримання ЄСВ включаються такі виплати: заробітна плата найманих працівників, яка включає основну, додаткову зарплату, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, у тому числі в натуральній формі. Види виплат, які належать до основної, додаткової зарплати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат, при нарахуванні ЄСВ визначаються згідно з Інструкцією № 5:

- винагорода фізичній особі за виконання робіт (надання послуг) за цивільно-правовим договором;
- оплата перших 5 днів непрацездатності за рахунок коштів роботодавця;
- допомога по тимчасовій непрацездатності;
- допомога або компенсація, що виплачується згідно із законодавством;
- грошове забезпечення. Основним документом, яким визначено структуру грошового забезпечення, є постанова № 1294. Так до складу грошового забезпечення включаються:
 - посадовий оклад, оклад за військовим званням;
 - щомісячні додаткові види грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, які мають постійний характер, премії);
 - одноразові додаткові види грошового забезпечення.

Перелік видів виплат за рахунок коштів роботодавців, на які не нараховують єдиний внесок, затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 1170 від 22 груд. 2010 р.

Для роботодавців ставки встановлюються відповідно до класів професійного ризику виробництва, до яких віднесено платників єдиного внеску, з урахуванням видів їх економічної діяльності. Для бюджетних установ єдиний внесок встановлено у визначеному розмірі, що зображено в табл. 1.

Таблиця 1

Розміри ЄСВ, які застосовуються в бюджетних установах

Вид доходів	Сплачують внески, розмір, %	
	установи	працівники
Сума нарахованої заробітної плати за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, у тому числі в натуральній формі, що визначаються відповідно до Закону України «Про оплату праці»	36,3	3,6; 6,1
Суми грошового забезпечення, нарахованого особі (хто проходить строкову військову службу) за звітний період	36,3	не утримується
Сума допомоги з тимчасової непрацездатності – перші п'ять днів	33,2	2,0
Сума допомоги з тимчасової непрацездатності – інші дні хвороби, допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами	33,2	2,0
Сума допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, нарахованої за звітний період	33,2	не утримується
Сума нарахованої заробітної плати за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату, інші заохочувальні та компенсаційні виплати працюючим інвалідам	8,41	3,6; 6,1
Сума допомоги по тимчасовій непрацездатності працюючим інвалідам	33,2	2,0
Сума допомоги або компенсацій, нарахованих за звітний період непрацюючим працездатним особам, які здійснюють догляд за інвалідом I групи та отримують допомогу або компенсацію відповідно до законодавства	33,2	не утримується

Джерело: розроблено автором за даними [2].

Усі юридичні особи зобов'язані складати та подавати звітність за ЄСВ, незалежно від того, виникло у звітному періоді в платника зобов'язання чи ні. Цю звітність складають на підставі даних бухгалтерського обліку. Вона надає інформацію про стан розрахунків з даними фондами.

Для того щоб правильно скласти звітність, необхідно мати повну інформацію про нарахування заробітної плати та утримання з неї розміру внесків. Відомості про заробітну плату можна отримати з розрахунково-платіжної відомості, яка містить інформацію про всі виплати працівнику за певний період. Слід звернути увагу на відомості про працівника (вік, наявність інвалідності, пільги), оскільки дана інформація впливає на величину внесків до фондів.

Отже, основні джерела інформації для складання звітності є:

- страхові свідоцтва працівників;
- особові справи працівників;
- трудові книжки;
- особові рахунки працівників;

- зведені відомості нарахування зарплати;
- меморіальні ордери 5, 2, 3;
- книга «Журнал-головна»;
- аналітичний облік по рахунку 65 «Розрахунки із страхування»;
- листи тимчасової непрацездатності;
- журнал обліку та розрахунки за путівки на санаторно-курортне лікування та дитяче оздоровлення;
- заяви-розрахунки на фінансування матеріального забезпечення застрахованим особам за рахунок ФССТВП.

Відповідно до Порядку № 22-2 та Постанови № 11-1 звітність бюджетної установи складається щомісячно та включає наступні дані:

Звіт про суми нарахованої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення, допомоги, компенсації) застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування до органів Пенсійного фонду України;

Таблиця 1. **Нарахування єдиного внеску.** В таблиці відображається загальна сума нарахованої заробітної плати та з розшифровкою за видами нарахувань. В рядку 5 – наводиться сума здійснених утримань єдиного внеску з нарахованих доходів застрахованих осіб. Далі в таблиці в рядках 6–8 відображаються виправлення встановлених помилок, допущених в попередньому періоді;

Таблиця 2. **Нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за деякі категорії застрахованих осіб,** складається районними (міськими) управліннями соціального захисту населення та відображає інформацію про кількість осіб, що отримують допомогу на дітей та нарахування єдиного внеску у звітному місяці та з початку року;

Таблиця 3. **Нарахування єдиного внеску загальнообов'язкове державне соціальне страхування за осіб, які проходять строкову військову службу,** складаються фінансовими частинами військових підрозділів;

Таблиця 4. **Нарахування єдиного внеску загальнообов'язкове державне соціальне страхування на суми грошового забезпечення;**

Таблиця 5. **Трудові відносини застрахованих осіб.** Страхувальником в табл. 5 надається інформація про трудові відносини застрахованих осіб: прізвище, ім'я, по батькові особи, номер страхового свідоцтва, громадянство, дати початку та припинення трудових відносин, дати початку і закінчення відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами (графа 7). У таблиці 5 заповнюється також інформація про працівника, якому надано відпустку для догляду за дитиною до 3 років.

Таблиця 6. **Відомості про нарахування заробітної плати (доходу) застрахованим особам** складається страхувальником щомісяця та подає інформацію про:

- громадянство, стать, ПІБ, код категорії ЗО;
- номер облікової картки застрахованої особи;
- наявність трудової книжки, спец. стажу, місяць та рік здійснення

нарахування;

- загальна сума нарахованої зарплати, тип нарахувань;
- сума нарахованої зарплати у межах максимальної величини, на яку нараховується внесок;
- сума єдиного внеску за звітний місяць;
- інформація про відпустку у зв'язку з вагітністю та пологами (окремо на кожен місяць відпустки);

Таблиця 7. **Наявність підстав для обліку стажу окремим категоріям осіб відповідно до законодавства** включає в себе крім загальних показників дані:

- код підстави для обліку спец стажу;
- початок та кінець періоду визначення, одиниці виміру спецстажу;
- номер та дата наказу про проведення атестації робочого місця;
- ознака СЕЗОН;

Таблиця 8. **Відомості про осіб**, які відповідно до Закону отримують допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, та осіб із числа непрацюючих працездатних батьків, усиновителів, опікунів, піклувальників, які фактично здійснюють догляд за дитиною-інвалідом, а також непрацюючих працездатних осіб, які здійснюють догляд за інвалідом I групи або за престарілим, який за висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду або досяг 80-річного віку, якщо такі непрацюючі працездатні особи отримують допомогу або компенсацію відповідно до законодавства та нарахування сум єдиного внеску за батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу, прийомних батьків якщо вони отримують грошове забезпечення відповідно до законодавства. Таблиця 8 складається районними (міськими) управліннями соціального захисту населення, що здійснюють виплати допомоги на дітей та іншого соціального забезпечення;

Таблиця 9. **Відомості про осіб, які проходять строкову військову службу**, надає для Пенсійного фонду інформацію про осіб, що проходять строкову військову службу. В таблиці 9 відображено номер картки застрахованої особи, ПІБ, дані початку та кінця строкової служби, місяць нарахування, сума єдиного внеску.

Форми соціальної звітності містять такі обов'язкові відомості: ідентифікаційний код страхувальника; реєстраційний номер страхувальника відповідно Реєстру; повне найменування страхувальника, відомості про його місцезнаходження, підпорядкування; період, за який подається інформація; назва банку, МФО та номер рахунку; кількість застрахованих осіб, з них чоловіків та жінок.

Показники звітних форм до Пенсійної фонду наводяться в гривнях з копійками, особах та інших показниках за потребою. В Розрахунку вказуються суми нарахованих і утриманих установою внесків на пенсійне страхування за звітний період, стан заборгованості підприємства за розрахунками з працівниками та зі сплати внесків.

Дані звіту до Пенсійного фондів повинні обов'язково відповідати обліковим даним Головної книги та бути підписаними керівником установи та головним бухгалтером.

Подання звітності до Пенсійного фонду відбувається через електронну пошту

та підтверджується на магнітних та паперових носіях. Звіти складаються в двох екземплярах, один з яких залишається в Пенсійному фонді після реєстрації, другий повертається в установу з відміткою про здачу звіту.

Звіти (або ще мають назву – Розрахункові відомості) до загальнообов'язкових державних фондів соціального страхування містять ширше коло показників. Зокрема в них наводяться дані про сплату внесків установою у розрізі кожного місяця звітного періоду, деталізуються наслідки перевірок установи фондами щодо правильності розрахунку внесків, інформація про виплати працівникам, на здійснення профілактичних заходів за рахунок відповідного фонду.

Дані форми соціальної звітності складаються щоквартально з накопичувальним підсумком показників. Варто пам'ятати, що звітним періодом для формування показників звітів є останній квартал, а квартал за який вже подавався звіт вважається попереднім періодом. Відповідно, сума певних показників за попередні періоди є показниками на початок звітного періоду.

Порядок формування звітності по коштах загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням регламентує Постанова Правління Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності № 4 від 18 січня 2011 р.

Звіт про нараховані внески, перерахування, та витрати, пов'язані з загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності (ф. №Ф4-ФССзТВП) складається наростаючим підсумком з початку року не пізніше ніж 20 числа наступного за звітним періодом місяця (20.04; 20.07; 20.10; 20.01). Звіт складається із головної частини та двох таблиць. У головній частині звіту зазначаються: період, за який складено звіт, найменування страхувальника, реєстраційний номер страхувальника. У таблицях звіту відображається:

- заборгованість за страхувальником, суми самостійно виправлених помилок та за результатами проведених перевірок,
- кошти, отримані від часткової сплати путівок,
- кошти від Фонду для виплати матеріального забезпечення застрахованим особам, нарахованого страхувальником, та часткового фінансування оздоровлення дітей у дитячих закладах оздоровлення,
- кошти списані згідно із законодавством,
- проведені перерахунки до фонду за різними напрямками з початку року,
- витрати з початку року проведені за рахунок коштів Фонду за їх видами:
- по тимчасовій непрацездатності (за винятком допомоги по догляду за хворою дитиною або хворим членом сім'ї) у кількості днів та сумі;
- по тимчасовій непрацездатності по догляду за хворою дитиною або хворим членом сім'ї у кількості днів та сумі;
- по вагітності та пологах у кількості днів та сумі;
- на поховання у кількості виплат та сумі.
- витрати на часткове фінансування оздоровлення дітей у дитячих закладах

оздоровлення.

Велике значення при формуванні звітності мають знання працівників бухгалтерської служби. Для вивчення змін у законодавстві та забезпечення необхідною інформацією працівникам необхідно відвідувати семінари, конференції та інші заходи.

Закон № 2464 передбачив обов'язкову відповідальність у вигляді штрафів та пені і окрему адміністративну відповідальність за встановлені порушення при нарахуванні, використанні коштів фондів соціального страхування та складанні звітності до кожного із фондів.

Висновки. Отже, своєчасне та правильне проведення нарахування, використання та відображення у звітності страхових внесків та коштів, отриманих від соціальних фондів, сприятиме підвищенню соціального забезпечення населення України та стабільності системи соціального захисту.

Список використаних джерел

1. Бикова Г. Виправлення помилок у звіті щодо ЄСВ / Г. Бикова // Дебет-Кредит – 2013 – № 24 – С. 40-44
2. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 2464-VI від 8 лип. 2010 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Мельянкova Л. Єдиний соціальний внесок і особливості застосування в 2013 р. / Л. Мельянкova // Бухгалтерія в сільському господарстві – 2013 – № 9 – С. 25-31
4. Постанова Правління Пенсійного фонду України «Про внесення змін до деяких постанов Правління Пенсійного фонду України щодо нарахування та сплати єдиного внеску з сум допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами» № 11-1 від 17 лип. 2013 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
5. Постанова Правління ПФУ «Про затвердження Інструкції про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 21-5 від 27 вер. 2010 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Постанова Правління ФССТВП «Про затвердження Порядку формування та подання страхувальниками звітності по коштах загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням» № 4 від 18 січ. 2011 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Ткаченко Н. М. Єдиний соціальний внесок. Нарухування та сплата : нав.-практ. посіб. / Н. М. Ткаченко – К. : Алерта, 2011 – 88 с.

Список джерел в транслітерації / References

1. Bykova H. Vypravlennya pomylok u zviti shchodo YeSV / H. Bykova // Debet-Kredyt – 2013 – # 24 – S. 40-44

2. Zakon Ukrayiny «Pro zbir ta oblik yedynoho vnesku na zahal'noobov"yazkove derzhavne sotsial'ne strakhuvannya» # 2464-VI vid 8 lyp. 2010 r. [Elektronnyy resurs] / Verkhovna Rada Ukrayiny. – Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua>

3. Mel'yankova L. Yedynyy sotsial'nyy vnesok i osoblyvosti zastosuvannya v 2013 r. / L. Mel'yankova // Bukhhalteriya v sil's'komu hospodarstvi – 2013 – # 9 – S. 25-31

4. Postanova Pravlinnya Pensiynoho fondu Ukrayiny «Pro vnesennya zmin do deyakykh postanov Pravlinnya Pensiynoho fondu Ukrayiny shchodo narahuvannya ta splaty yedynoho vnesku z sum dopomohy u zv"yazku z vahitnistyu ta polohamy» # 11-1 vid 17 lyp. 2013 r. [Elektronnyy resurs] / Verkhovna Rada Ukrayiny. – Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua>

5. Postanova Pravlinnya PFU «Pro zatverdzhennya Instruktsiyi pro poriyadok narahuvannya i splaty yedynoho vnesku na zahal'noobov"yazkove derzhavne sotsial'ne strakhuvannya» # 21-5 vid 27 ver. 2010 r. [Elektronnyy resurs] / Verkhovna Rada Ukrayiny. – Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua>

6. Postanova Pravlinnya FSSTVP «Pro zatverdzhennya Poryadku formuvannya ta podannya strakhuval'nykamy zvitnosti po koshtakh zahal'noobov"yazkovoho derzhavnoho sotsial'noho strakhuvannya u zv"yazku z tymchasovoyu vtratoyu pratsezdatnosti ta vytratamy, zumovlenymy pokhovannyam» # 4 vid 18 sich. 2011 r. [Elektronnyy resurs] / Verkhovna Rada Ukrayiny. – Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua>

7. Tkachenko N. M. Yedynyy sotsial'nyy vnesok. Narakhuvannya ta splata : nav.-prakt. posib. / N. M. Tkachenko – K. : Alerta, 2011 – 88 s

АННОТАЦИЯ

ФОРМИРОВАНИЕ ОТЧЕТНОСТИ БЮДЖЕТНЫМИ УЧРЕЖДЕНИЯМИ В СОЦИАЛЬНЫЕ ФОНДЫ УКРАИНЫ

Карпенко Нина Григорьевна, к.э.н.

доцент кафедры организации учета и аудита

Полтавская государственная аграрная академия

В статье исследованы виды отчетов, порядок формирования и представления отчетности бюджетными учреждениями по единому социальному взносу и средствами социальных фондов страхования Украины в свете последних изменений в законодательстве. Законодательством определен круг плательщиков единого социального взноса и размеры взносов, уплачиваемых работниками и предприятиями. Отдельно определены размеры единого социального взноса для бюджетных учреждений. Наличие полной информации о начислении заработной платы и удержаний из нее суммы взносов является залогом правильного составления отчетности. Соблюдение правильного определения базы для начисления и удержания единого социального взноса будет способствовать наполняемости бюджетов социальных фондов. Нами определены основные источники информации для составления отчетности в социальные фонды.

Своевременное и правильное проведение начисления, использования и

отражения в отчетности страховых взносов и средств, полученных от социальных фондов, будет способствовать повышению социального обеспечения населения Украины и стабильности системы социальной защиты.

Ключевые слова. Единый социальный взнос, пособие по временной нетрудоспособности, пособие по беременности и родам, отчетность, заявка, размер удержаний, выплаты.

ANNOTATION

FORMATION OF ACCOUNTING BY BUDGET INSTITUTIONS IN THE SOCIAL FOUNDATIONS OF UKRAINE

Karpenko Nina Grigorievna, Ph.D.
associate Professor of the Department of accounting and audit
The Poltava state agrarian Academy

In the article investigational the types of reports, procedure of formation and reporting of budgetary institutions on single social payment and means of social insurance funds of Ukraine in the light of recent changes in legislation. Legislation defined the circle of payers of the single social payment and the amounts of contributions paid by employees and companies. Separately defined the size of a single social contribution for budgetary institutions. Having complete information about payroll and deductions from it the amount of the contributions is the key to proper reporting. Observance of proper definition of the base for the calculation and deduction of the single social contribution will contribute to filling the budgets of social funds. We identified the main sources of information for reporting to social funds.

Timely and proper conduct of the accrual, use and reporting of insurance contributions and funds derived from social funds, will promote improvement of social security of the population of Ukraine and stability of the system of social protection.

Keywords: single social contribution, temporary incapacity allowance, maternity allowance, reporting, application, size of deductions, payment.